

Kiviniemen ja Kataisen giljotiini

Olen ollut mukana kuntauudistuksessa vuodesta 2006 lähtien. Alussa puhuttiin suurien kaupunkien murheista ja siitä kuinka saadaan jaettua maahanmuuttajista, työttömistä ja asunnottomista kertyvä taakka leveimmille hartioille. Siitä, että on järkevää yhdessä miettiä toimiva palveluverkko suuren kaupungin ympärillä oleville kehyskunnille.

Puhuttiin kuntien yhteisestä joukkoliikenteestä, lukioverkosta, liikuntapaikoista, teattereista ym. Miten paljon järkevämpää on, että usealla kunnalla on yhteinen sinfoniaorkesteri. Mietittiin jopa käytännössä, miten Turun kaupunginorkesteri voisi tehdä maakuntaohjelmiston ja toisen kokoonpanon paikasta riippuen. Hienoa!!

Muistan kuinka kysyin silloiselta pääministeriltä, Mari Kiviniemeltä, Kuntaliiton seminaarissa, miten suurten kuntien asema turvataan tulevassa kuntauudistuksessa. Hän lupasi, että tehdään kyllä ihan erillinen selvitys keskuskaupungeille. Olin tyytyväinen, koska onhan todella eri asia miettiä suurten kaupunkien asemaa, kuin maaseutukuntien.

Aikaa kuluu, pääministerit vaihtuvat ja kansainvälinen talouslama iskee aina voimakkaamman otteen Suomeen ja sen piskuisiin kuntiin. Enää ei puhuta palvelujärjestelmän järkevöittämisestä, ei yhteisestä kehittämistyöstä, vaan rahasta. Keskustelu siirtyy kuntien mahdollisuuteen yleensä selviytyä valtion sille asettamista yli 500 tehtävästä. Valtiosta tehdään syyllinen kaikkeen ahdinkoon. Kunnat ovat nyt saaneet yhteisen vihollisen – valtio. Päämäärä katoaa.

Alkaa pääministeri Kataisen aika. Hänen ministerikuntansa ”saneeraus-expertti” Virkkunen aloitti ensin yliopistoista. Sivistysyliopiston tuho oli valtaisa, mutta saneerattu on ja hattuun laitetaan sulkia niin, ettei kasvoja näy. Samaisen Virkkusen tehtäväksi annetaan sitten kunnat. Jatka samaan tahtiin. Yhdistä, laita kilpailemaan keskenään ja käyttämään aikaa ennen kaikkea yrityselämän kumartamiseen. Palvelujärjestelmän kehittämisestä tuleekin yhtäkkiä palvelujen järjestämisen muuttaminen. Kunnille kerrotaan, miten kallista on palveluja tuottaa omin voimin. Parempi on yksityistää. Useat pienet kunnat näin tekivätkin. Kun ei saatu kuntaan omaa lääkäriä ostettiin Attendolta. Pienet kunnat kärsivät entistä enemmän, rahasta oli tullut konsultti kuntaan. Unohtui tyystin se, mikä oli alussa tarkoitus.

Nyt eletään Kataisen hallituksen piinaviikkoja. Katainen on sanonut mm. Polemiikki -lehdessä, että kuntien tulevaisuus ratkaistaan nyt. Mikäli ei synny vahvempia kuntia tai SoTe-alueita, on riski, että kunnat tyhjennetään sote-palveluista ja päätöksentekovallasta. Siis näin, valtioon voi aina olla antamatta kunnille rahaa palveluiden järjestämiseen. Pääministeri -puolue päättää.

Kun näitä pakkoja tulee viikoittain, on kuntapäättäjän vaikea enää uskoa todelliseen uudistukseen. Jos valtio ei nosta kunnille tulevaa valtionosuutta ei minkäänlaista uudistusta tule. Katainen puhuu nyt rahan suulla ja se on saanut kunnat hermostumaan. Pakko ei ole koskaan tuottanut hyvää kuin valtaapitäville.

Kun tämä pakon ilmapiiri on vallannut Suomen kuntapäättäjät, ovat puolueet revenneet. Ei tässäkään salissa istu puoluetta, joka ei olisi asiasta riidellyt. Hurjimmat huhut tulevat pääministeripuolueesta, jonka jäsenet ovat uhanneet polttaa jäsenkirjansa, jos pakkoliitoksia tulee. Puoluerajoja ei tunneta, kun yhteinen vihollinen on löytynyt.

Koska tämä kuntien uudistaminen on saanut outoja piirteitä, on moni poliitikko joutunut miettimään kantojaan. Myös minä. Tämä uudistus ei ole enää sama, kuin 2006. Tämä on nyt vain suurien valtapuolueiden pudotusleikki. Kuntien toimijoita uhkaillaan ja heidän vaikutusvaltaa väheksytään.

Arvoisa puheenjohtaja

Tässä meillä on nyt käsiteltävänä kuntaselvityksen tekeminen. Kyllä selvityksen voi tehdä, en vastusta sitä. Mutta mitä sillä selvityspaperilla tehdään. Onko joku jossain kuitenkin jo päättänyt puolestamme?

Tämä koko juttu on kuntien itsenäisen toiminnan ja demokratian giljotiini. Kymmenen vuotta on asiaa vatkattu, nyt viime metreillä tuhoetaan koko juttu.

Vasemmistoliitto on koko kuntauudistuksen ajan vaatinut lähidemokratiamallien tutkimista, sekä maakuntavaltuustossa, että täällä Turun valtuustossa.

Mitään ei ole tehty. Loppumetreillä hiipui myös kaikkien puolueiden mahdollisuus vaikuttaa.

Viimeisimmät päätökset ja keskustelut kuntauudistuksesta on tehty niin, että pienimmillä puolueilla ei ole ollut sananvaltaa.

Kuntien hallitusten ja valtuustojen puheenjohtajat (kesk, kok, sdp, vihr) ovat asiaa puineet kuntakokouksissa. Tämä on vain esimakua siihen, mitä tuleman pitää. Turku on mukana poliittisen demokratian hautajaisissa.